

Pleidooi inzake Bouterse

Zitting 31 maart 2023

Hr. President en leden van het Hof wij zijn nu eindelijk beland in het laatste stadium van dit proces, dat nu al langer dan 22 jaren duurt.

Hr. President en leden in de zaak van mijn cliënt zijn er minimaal twee pleidooien gehouden namelijk in de verzet zaak en thans. Het is dan ook niet uitgesloten dat delen van het pleidooi dat thans wordt gehouden reeds eerder aan een gerechtelijke autoriteit is voorgehouden, echter is benadrukking van die stellingen thans geheel in lijn met ons wetboek van strafvordering stellende dat al hetgeen in eerste aanleg is geschied ook als bewijs gebruikt mag worden in beroep. Ik vraag u dan ook de gehouden pleidooien die behoren tot de proces bescheiden hier als herhaald en geïnsereerd te willen aanmerken.

Hr. President en leden.

Dit pleidooi zal bestaan uit een aantal hoofdstukken te weten:

- 1.een algemeen deel met als zwaartepunt de aanloop naar de fatale dag van 8 december 1982
- 2.de bespreking van de bewijsmiddelen
- 3.de conclusies

1. Het algemeen deel

President en leden van het Hof,

Bij mijn pleidooi, dat ik in 2018 in de verstekzaak in het onderhavige rechtsproces heb gepresenteerd, ben ik uitgebreid ingegaan op de aard van het vraagstuk dat in deze strafzaak aan de orde is.

Dit, omdat het zonder een grondige kennis daarvan, niet mogelijk zal zijn om in dit proces tot een juist oordeel te komen.

Helaas moeten we constateren dat de informatie welke daarbij door ons is verschaft, absoluut niet in overweging is genomen en de vervolging en ook de Krijgsraad zijn helaas een verhaal blijven herhalen van moorddadige militairen en onschuldige slachtoffers, die op zeer wrede wijze zijn omgebracht, omdat ze de dictatuur van de militairen niet wensten en terugkeer naar de democratie wilden bewerkstelligen.

President en leden van het Hof, dat over één ding hier geen misverstand zal bestaan: voor de verdachten zowel als voor de verdediging wordt het gebeuren dat in de tweede week van december 1982 in ons land heeft plaatsgevonden, als zeer pijnlijk en betreurenswaardig ervaren.

Oorlog en oorlogshandelingen zijn sinds mensenheugenis het ergste geestelijke en lichamelijke leed dat mensen elkaar (kunnen) aandoen.

En dit is al zeer traumatisch wanneer verschillende naties in oorlogsconfrontatie tegenover elkaar staan, maar des te meer zo wanneer de partijen die tegenover elkaar staan landgenoten van elkaar zijn. De pijn is dan nog vele malen groter en er is geen rechtgeaarde landgenoot, die de betreffende ellende ooit nog in ons land (of waar dan ook) wil meemaken.

Daarom geldt des te meer, dat een juist eindoordeel in deze strafzaak van grote doorslaggevende betekenis is voor de gezonde verdere ontwikkeling van de vrije Surinaamse staat en natie, die op 25 november 1975 werden verondersteld te zijn gecreëerd. Een slordig, onjuist oordeel, desnoods gebaseerd op grote kennis van het (straf)recht en idem kennis van alle besluiten/arresten van de Nederlandse Hoge Raad, maar zonder voldoende kennis van de diverse processen van kolonisatie, dekolonisatie en rekolonisatie! in de afgelopen eeuw, zal niet bevredigend kunnen zijn en ons volk in zijn ontwikkeling, voor tientallen jaren op achterstand zetten, met alle gevolgen van dien.

Helaas is het onderhavige strafproces, vanaf de eerste opzet daarvan tot heden, geheel buiten deze relevante politieke en staatkundige werkelijkheid gestoeld geweest, waardoor moet worden gevreesd dat de uitkomst daarvan erbarmelijke consequenties voor de Surinaamse staat en samenleving zal hebben; wat met grote stelligheid moet worden voorkomen!

Wat is de relevante staatkundige en politieke context, waarbinnen de maatschappelijke ontwikkelingen in Suriname in de afgelopen 50 jaar hebben plaatsgevonden?

In de eerste plaats is daar de staatkundige onafhankelijkheid, welke het voormalige moederland, na 300 jaar van kolonisatie van ons land, geheel op eigen initiatief, zonder enige dwang van de Surinaamse bevolking, geheel voor zijn eigen verborgen doelen, ik herhaal *zijn eigen verborgen doelen*, aan Suriname heeft verleend.

Ons volk was nog nauwelijks begonnen om te proberen inzicht te krijgen in de gigantische opgave die het met de onafhankelijkheid op de schouders gelegd had gekregen, om het land dat was ingericht om dienstbaar te zijn aan de Nederlandse kolonisator, te herinrichten om naar eigen inzicht welvaart en welzijn voor de eigen bevolking na te streven, *toen het voormalige moederland blijk ervan gaf dat dat streven niet zijn bedoeling voor verlening van de onafhankelijkheid was.*

Met name werd binnen 5 jaar door het voormalige moederland een staatsgreep gefaciliteerd om de zittende regering te vervangen door een andere regering, die mogelijk beter het Nederlandse koloniale belang zou willen dienen. De staatsgreep is gelukt maar de militairen, die de staatsgreep pleegden onder leiding van de hoofdverdachte, hadden kennelijk een groter en dieper Surinaams bewustzijn dan de Nederlandse aanstichters van de staatsgreep hadden verondersteld. En die militairen begrepen dat de opgave van onze onafhankelijkheid nooit kon zijn om land en volk opnieuw onder (een desnoods gemoderniseerd) Nederlands koloniaal beheer te stellen, maar om de kolonie te hervormen tot de gewenste nieuwe Surinaamse samenleving, waarin Surinamers het voor het zeggen zouden hebben om de rijke bronnen van het land primair voor de ontwikkeling naar welvaart en welzijn voor de eigen bevolking dienstbaar te doen komen.

En voorts om een waarachtige democratie (anders dan het koloniale wangedrocht daarvan, dat de onderschikking van Surinamers aan de koloniale baas beoogde) desnoods met vallen en opstaan werkelijkheid te laten worden.

Van het besef van de enorme verantwoordelijkheid die de staatsgreep voor hen had meegebracht en de inzet die daarvoor zou worden vereist, geeft de verdachte in zijn laatste woord in de verzet zaak, op een niet mis te verstane wijze blijk alsook van zijn bereidheid om, als militair zijnde, zo nodig met inzet van zijn eigen leven voor de verwezenlijking daarvan in te staan.

De staatsgreep was geen toevalligheid maar een wezenlijk facet van hoe in de afgelopen driekwart eeuw, de kolonisatoren aan hun koloniën onafhankelijkheid hebben verleend.

Met tal van smoesjes en ferme indoctrinatie van officieren en ander relevant personeel van het nieuwe leger, dat met de hulp van het moederland voor de onafhankelijk te maken kolonie werd opgezet en beloften voor duurzame verdere ondersteuning middels training, bewapening, enz. werd een stevige greep gehouden op de legers van de onafhankelijk gemaakte kolonies. Op deze wijze kon worden gegarandeerd dat het nieuwe "onafhankelijke" land nog zo lang mogelijk dienstbaar zou blijven aan het economische en politieke belang van de voormalige kolonisator.

Dit binnen de nationale en de internationale politieke context, waar de(voormalige) kolonisator actief zal zijn.

Afwijken daarvan door de nieuwe natie zou door het voormalige moederland niet worden getolereerd en hetzij met een betrekkelijk zacht verbaal ingrijpen van het door de kolonisator beheerste "eigen" leger van de nieuwe staat worden gecorrigeerd, hetzij waar nodig, met een hard optreden van dat eigen leger door middel van een staatsgreep gevolgd door vestiging van een voor het voormalige moederland welgevallige dictatuur; en waar voor het voormalige moederland ondanks alles toch niet zo een dienstwillig leger in de voormalige kolonie bestaat, door een inval voor "regime change" door het leger van de kolonisator, al of niet met zijn bondgenoten, waartoe ook een huurlingengroep kan worden gerekend.

Waar hier gesproken is van de kolonisator kan ook gesproken worden van een andere grotere mogendheid, die over het grotere gebied waarbinnen de voormalige kolonie ligt, de scepter zwaait.

Voorbeelden van deze, goed beschouwd feitelijk gemoderniseerde vorm van het kolonialisme, zijn legio!!! We verwijzen in dit verband naar het zeer gezaghebbende boek "REVOLUSI" van de schrijver David van Reybrouck, dat in 2022 bij De bezige Bij in Amsterdam is uitgegeven.

Het boek betreft de 300 jaar van de Nederlandse kolonisatie van Indonesië en de onafhankelijkheid van dat land in 1945/48 en de zeer ingrijpende wijze waarop die gebeurtenis, met name door de grote Azië-Afrika Conferentie, die in april 1955 in Bandung is gehouden, het internationale kolonialisme, en daardoor ook de wereld, veranderd heeft.

Die grote Bandung conferentie, in de gloednieuwe onafhankelijke staat Indonesia, was een gigantische bron van antikoloniaal bewustzijn, met als gevolg een schier onstuitbare drang van de gekoloniseerde landen in de wereld (die toen vooral in Afrika en Azië gelegen waren) om zelfstandig te worden.

De heftige wens voor onafhankelijkheid, die door de conferentie in Bandung was ontketend, kon niet worden gestuit en in rap tempo werd aan de ene kolonie na de andere kolonie onafhankelijkheid verleend; in 1960 alleen al aan 16 kolonies, de meeste daarvan van Frankrijk (bron: REVOLUSI). De onafhankelijkheid werd verleend maar niet zonder de ingebouwde koloniale garanties, waar de nieuwe zelfstandige natie doorgaans niet bewust van was, te weten de psychologische dominantie door het voormalige moederland van de officieren en de andere relevante delen van de met de hulp van het moederland opgezette legers; dit ter verzekering dat de nieuwe onafhankelijke staat nog zo lang mogelijk dienstbaar zou blijven voor de belangen van het voormalige

moederland. Het een en ander zoals dat in het voorgaande eerder is aangegeven.

De onafhankelijkheid is inderdaad in rap tempo verleend: in willekeurige volgorde Ghana, Zaïre, Kenya, Senegal, Mali, Cameroon, enz. enz. En binnen 10 jaar (1965) waren al de pioniers van de Afro-Aziatische beweging (zoals Soekarno, Kwame Nkruma, Patrice Lumumba, enz enz.), uit de macht gestoten en vervangen door militaire leiders (bron REVOLUSI), die voor tientallen jaren een voor het voormalige moederland en diens bondgenoten welgevallige dictatuur zouden uitoefenen.

Een schrijnend voorbeeld daarvan in Afrika betreft de moord op de Zaïrese leider Patrice Lumumba — die onmiskenbaar geïnspireerd door de grote Bandung conferentie (Bron:REVOLUSI, pp 508) - de belangrijkste politicus was, naast Kasavubu, Mobutu en Tshombe, onder wiens gedeelde leiding voormalig Belgisch Kongo in juni 1960 onafhankelijk werd. Een jaar later (in 1961) werd Lumumba, in de context van de burgeroorlog waartoe de Zaïrese provincie Katanga naar verluid was aangezet, als de premier van Zaïre afgezet en op instigatie van de generaal Joseph Mobutu (toen minister van Nationale Veiligheid?) aan de opstandige provincie uitgeleverd en daar in hetzelfde jaar geëxecuteerd. Generaal Mobutu nam in 1964 de algehele macht in Zaïre over en vestigde als president Mobutu Sese Seko, een dictatuur die zo een dertig jaren zou duren.

Door de manier waarop en de mate waarin de voormalige moederlanden van kolonies en hun bondgenoten, na de aan die kolonies verleende onafhankelijkheid de gang van zaken in die nieuwe "onafhankelijke" staten, met hun doorslaggevende invloed op de legers daarvan, naar hun hand kunnen zetten, lijkt gerust te mogen worden aangenomen dat de door die moederlanden en hun bondgenoten toen beoogde dekolonisaties, "de nieuwe versie van de onafhankelijkheidsverlening", in feite misschien slechts een facadewijziging betroffen, waarachter de oude koloniale dwingelandij toch hoogtij zou blijven vieren.

Met zachte drang waar mogelijk, maar met harde hand waar nodig zou het voormalige moederland de nieuwe "onafhankelijke" staat zijn wil kunnen blijven opleggen en voor zijn eigen doelen dienstbaar houden.

De voorbeelden ter zake zijn legio. Maar we zullen ons hier, ter illustratie daarvan, tenslotte beperken tot 2 voorbeelden die dicht bij ons, d.w.z. dicht bij Suriname staan.

Het eerste voorbeeld betreft Panama in onze eigen Zuid- c.q. Midden-Amerikaanse regio. Het andere voorbeeld betreft Indonesië, waar we ons door honderden jaren van Nederlandse kolonisatie en de bijdrage daarvan aan ons multi-etnische volk, voor altijd liefdevol mee verbonden zullen voelen.

We denken in dit verband dan aan de inval van de USA in Panama in december 1989 en aan de militaire actie van de Siliwangi-divisie van het leger van Indonesië onder leiding van generaal Soeharto, in 1965.

In Panama (dat in 1903 met de inzet van de USA werd afgescheiden van Columbia, om de aanleg van het voor Amerikaanse investeerders lucratieve Panamakanaal te realiseren) betrof de actie van het Amerikaanse leger met de codenaam "Just Cause", "regime change" ter verwijdering van het regiem van Generaal Manuel Noriega, eertijds de geliefde boezemvriend van de regering van de USA, ooit aangesteld als de hoogste chef van de Panamese Inlichtingendienst, vervolgens doorgegroeid tot de President van Panama. In deze positie heeft Noriega zich echter steeds verder afgekeerd van de medestichter, beschermer en "boezemvriend" van Panama, n.l. de USA. Dit kon door de USA niet bepaald worden gewaardeerd en op 20 december 1989 viel het Amerikaanse leger met grote overmacht het land binnen, met als resultaat binnen 6 (zes) weken materiële vernietiging van vele honderden miljoenen (zo niet miljarden) dollars en minstens 700 onschuldige *burgerdoden*; militaire doden aan beide zijden daargelaten.

Indonesia was na de onafhankelijkheid van Nederland (wat vooral was bereikt door de doorslaggevende diplomatieke actie van de USA) met de Partai Kommunis Indonesia (de PKI), het tweede grote communistische land in Azië aan het worden (na China onder leiding van Mao Tse Tung). Dit met alle zeer nadelige consequenties voor de invloed van de USA in dat werelddeel.

De USA had beslissend bijgedragen aan de training en verdere opbouw van het leger van Indonesië, waarvan de Siliwangi-divisie onder leiding van Generaal Soeharto) het uitgesproken eliteonderdeel was, dat voor actie ter kering van het gevaar (van communistische overheersing van Azië) werd aangewezen.

De voorbereiding voor die actie was als gebruikelijk: ontevredenheid onder de bevolking creëren onder welk voorwendsel danook, grote vakbondsacties, massastakingen aanmoedigen, zo ook acties van studenten en middelbare school leerlingen, enz., enz. *Eigenlijk hetzelfde als wat in de weken voor 8 december 1982 in Suriname kon worden gezien.* En dan volgt plotseling een verhaal van een coup, dat een ander legeronderdeel van plan zou zijn geweest uit te voeren en ter voorkoming waarvan de Siliwangi-divisie in actie moest komen.

President Sukarno en zijn regering werden, moeten we aannemen voor zijn eigen veiligheid, "even" terzijde gezet en de Siliwangi-divisie kon zijn werk afronden. *Binnen zeer korte tijd (volgens sommige bronnen luttele weken)* waren in deze actie van generaal Soeharto meer dan een half miljoen (volgens

sommigen, die het kunnen weten, mogelijk het dubbele aantal) leden en veronderstelde sympathisanten van de PKI, waaronder veel chinezen, van hun bed gelicht en in koelen bloede vermoord.

Generaal Soeharto heeft vervolgens meer dan 30 jaar, met harde hand Indonesië als president geregeerd; zeer waarschijnlijk tot volle tevredenheid van de grootmacht(en) die tot zijn acties hadden aangezet.

De huidige president Joko Widodo van Indonesië, heeft enkele weken (!!!) geleden de verontschuldiging aan het volk van Indonesië aangeboden voor de vreselijke mensenrechtenschendingen, die bij de acties van generaal Soeharto hebben plaatsgevonden.

Voor gezaghebbende literatuur waarin bevestiging wordt verschaft voor de informatie die hier met de losse hand is verstrekt en van welke literatuur de lezing van harte wordt aanbevolen, kan worden verwezen naar "THE ENEMY WITHIN, (The Book of Operation JUST CAUSE), uitgegeven door Focus Publications (Int), S.A. in the Republic of Panama, Foreign Rights and Distribution Wordsmiths, Ltd) en het boek "REVOLUSI" '(Indonesië en het ontstaan van de moderne wereld)' van David van Reybrouck, waar in het voorgaande eerder naar is verwezen.

President en leden van het Hof, we kunnen na de in het voorgaande verstrekte informatie over de wijze waarop doorgaans aan kolonies, in elk geval na de grote Bandung conferentie, staatkundige onafhankelijkheid is verleend, nu een beter inzicht krijgen in de achtergrond tegen welke Nederland in 1975, nog maar 20 jaar na de grote conferentie in Bandung, aan ons land de onafhankelijkheid verleende.

We kunnen nu beter begrijpen dat de onafhankelijkheid aan ons land is verleend volgens wat wij eerder "de nieuwe versie van de onafhankelijkheidsverlening" hebben genoemd. De versie waarbij het voormalige moederland een sterke greep houdt op het leger dat erdoor voor de nieuwe staat wordt ingesteld en opgebouwd ter verzekering dat de nieuwe staat nog zo lang mogelijk aan de economische en politieke belangen van dat moederland dienstbaar zal blijven. En waar dat niet goedschiks gaat, dan maar met de hardste koloniale dwangmiddelen van staatsgreep tot huurlingeninval en meer.

De informatie die zojuist in het voorgaande is verstrekt is essentieel om te kunnen begrijpen wat rond 8 december 1982 in ons land is gebeurd. En dat was absoluut niets van ondemocratische, wreedaardige militairen die omwille van machtsbehoud, onschuldige medeburgers van hun bed hebben gelicht om die met voorbedachten rade om te brengen. In ons pleidooi in de verzet zaak

hebben we afdoende de onwaarschijnlijkheid van deze beschuldiging aangetoond met verwijzing naar het feit, dat de militairen nooit meer blijk ervan zouden geven, dat ze leden aan de overigens zeer hardnekkige psychiatrische conditie van moorddadigheid. Ook toen ze korte tijd na het gebeuren van 8 december 1982 de parlementsverkiezingen en daaruit vloeiende staatsmacht grandioos verloren.

President en leden van het Hof, dat gezegd hebbende kunnen we ons dan afvragen wat wordt bedoeld met de tot vervelens toe herhaalde bewering, ook door de Krijgsraad en nu ook door de wvd. Procureur-Generaal, dat in 1982 de bevolking af wilde van de "militaire dictatuur" en terug...terug(!) wilde naar de democratie en dat de mensen die omgekomen zijn zich alleen voor de verwezenlijking daarvoor op vredige wijze hebben ingezet.

De eerste vraag is dan wel naar welke democratie de bevolking en hun ijverige voorvechters daarvoor zo vurig terug wilden? Wie in de wereld zou in staat zijn om binnen 3 jaar (na de staatsgreep), komende uit 300 jaar Nederlandse koloniale exploitatie, een perfecte moderne democratische ordening te scheppen? De militairen niet en die wisten dat ze wat dat betreft aan het begin van een loodzware opgave stonden, maar ook Nederland zeker niet.

Na de staatsgreep, die niet dienstbaar was gebleken voor de realisatie van het nieuwe Nederlandse koloniale belang, zou eigenlijk vanaf toen de relatie tussen ons land en ons voormalige moederland er een zijn van vijandigheid, van toenemende vijandigheid. De ene keer gecamoufleerd met mooie woorden en beloften, de andere keer met openlijke militaire agressie.

We denken in dit verband aantal van mislukte pogingen gericht op de fysieke uitschakeling van de verdachte en andere militaire sleutelfiguren van de staatsgreep, zoals de desbetreffende poging van maart 1982 van het overgelopen lid Wilfred Hawker van de Groep van Zestien en voorts ook aan de beoogde moordaanslag in de hindoetempel aan het Pad van Wanica, waar de verdachte en andere belangrijke militairen ter gelegenheid van het Phagwafeest in 1982 waren uitgenodigd en zouden worden vergiftigd, als zij niet op het laatste moment hadden besloten niet op de uitnodiging in te gaan. Overigens was voorzien dat als de vergiftiging niet was doorgedaan of was mislukt een andere optie zou worden ingezet en wel een goed gecamoufleerde verrassingsaanval met automatische geweren, onder leiding van de militair Sheombar; een van de latere gevallen op 8 december 1982.

Tenslotte mag ook worden genoemd de actie van de Surinaams Nederlandse allochtoon Ormskirk, de beweerde rechterhand van de beruchte Nederlandse KNIL kapitein Raymond Westerling, bij zijn moorddadige acties o.a. in Zuid-Celebes (nu bekend als Sulawesi) tijdens de Indonesische dekolonisatieoorlog. Bij al deze pogingen was er een niet te ontkennen mate van instigatie, aansturen, aanmoediging dan wel andere ontoelaatbare betrokkenheid van Nederland onder het oppervlak.

Na al deze mislukkingen werd het voor Nederland tijd voor serieuzere militaire acties, maar ook de poging tot staatsgreep onder leiding van de militairen Rambocus en Hawker in maart 1982, zoals onverhuld geïnstigeerd en gecoacht door de Nederlandse ambassade in Suriname, werd een grote mislukking.

Voor Nederland, dat na het pijnlijke verlies van zijn grote kolonie Indonesia in Azië zijn status van zeer gerespecteerde grote koloniale mogendheid verloren had, was het van het allergrootste belang dat het niet ook zijn zeggenschap over zijn (inderdaad veel kleinere, maar toch wel heel belangrijke) kolonie Suriname zou verliezen.

President en leden van het Hof, de gebeurtenissen in de tweede week van december 1982 in ons land moeten absoluut tegen deze achtergrond worden beschouwd. Om een eind te maken aan de voortdurende reeks van tegenslagen

om zijn gezag in Suriname te herstellen, kon slechts het beruchte uiterste koloniale c.q. hegemonistische tuchtigingsmiddel hulp bieden, n.l. een grootscheepse militaire invasie, hetzij door het leger van de koloniale baas, hetzij door een door huurlingen bemande strijdmacht om een volledige "regime change" te bewerkstelligen.

Wanneer door de koloniale baas voor dit uiterste middel is gekozen, is *door die keuze alleen* al sprake van een serieuze, gruwelijke oorlogssituatie. Een enkel mensenleven telt dan niet meer, materiële vernietiging hoe groot ook is geen zaak waarover men zich nog druk maakt, als het maar ertoe bijdraagt de volledige onderwerping van de leiding in het aangevallen land te bereiken, om volledige en grondige "regime change" te bewerkstelligen, teneinde voor tientallen jaren de volledige macht in het aangevallen land, de afvallig geachte ex-kolonie, uit te kunnen oefenen.

Het patroon van voorbereiding van de aanval is in grote lijnen steeds hetzelfde. Maandenlang of zo lang als het door de aanvaller nodig wordt geoordeeld, worden grote delen van de bevolking bewerkt en tegen de zittende regering opgezet. Massastakingen worden georganiseerd, grote ontevredenheidsbetogingen opgezet, protestacties van middelbare scholieren en universiteitsstudenten, sluiting van universiteiten, dit alles met actieve ondersteuning van de mediaen dan plotseling, van het een of andere

moment komt de vernietigende aanval, waarbij met niets rekening wordt gehouden, alles wat in hun weg staat wordt kapotgeschoten. Ruim van tevoren zijn door hun inlichtingendiensten personen geïdentificeerd die belangrijke elementen van het te verdrijven regime worden geacht en onmiddellijk moeten worden geliquideerd. Ze worden uit hun huizen gesleurd, in elkaar getrapt en als honden op de meest wrede wijze omgebracht en als stinkend vuil op straat achtergelaten.

De juist gegeven beschrijving van de wijze waarop de inval en wat daarna volgt plaatsvindt is natuurlijk maar een kernachtige samenvatting van het gebeuren, dat van inval tot inval zal verschillen. Een waarheidsgetrouw, goed gedocumenteerd en geïllustreerd boek betreft de inval van de USA in Panama op 20 december 1989 getiteld "THE ENEMY WITHIN", waarnaar eerder is verwezen.

Ook hier in ons land hebben we de bovengeschetste aanloop naar de climax gezien. Massastakingen, studentenonrust, sluiting van de universiteit en middelbare scholen, bestaande en nieuwe media die met volle ondersteuning van die uit het voormalige moederland de acties blijven aanmoedigen, bezorgde intellectuelen en politici, die weten waartoe de aan de gang zijnde acties in andere landen hebben geleid en andere, minder bezorgde intellectuelen en politici, die met de vijand samenwerken (collaboreren) in de overtuiging in het nieuwe regime hoge posities te zullen bekleden, enz. enz. (??? Doordat voor

de onafhankelijkheid een dergelijke dienstbaarheid aan de kolonisator als een bewijs van grote loyaliteit en onderwerping werd gezien, waarvoor in het koloniale systeem een hoge beloning gold, hebben deze landgenoten kennelijk niet doorgehad, dat ze zich ná de onafhankelijkheid, met hun collaboratie met de voormalige koloniale baas, aan het vreselijke misdrijf van hoogverraad schuldig zouden maken. ???)

President en leden van het Hof, dit is de achtergrond waartegen de gebeurtenissen in die tweede week van december 1982 moeten worden gezien en beoordeeld. En dat is dan zonder enige twijfel, dat Nederland, volgens het toen kennelijk geldende nieuwe model van koloniale dominantie, dat in het voorgaande is beschreven, tevergeefs heeft geprobeerd om de zaken in zijn voormalige kolonie naar zijn hand te zetten en daarmee een vreselijke ramp heeft teweeggebracht...

En als we de gebeurtenissen in de tweede week van december 1982 in ons land zo bekijken dan verliest de beschuldiging over machtsdronken militairen, die zonder enige reden onschuldige burgers om machtsbehoud op een gruwelijke wijze om het leven hebben gebracht, alle waarde.

Dan wordt de getuigenis van Peter van Haperen onthullend en van bijzondere waarde, om in details te begrijpen wat rond 8 december 1982 werkelijk aan de orde is geweest in ons land.

Maar dan verliest ook de getuigenis van menige getuige a charge zijn waarde, wanneer we ons de (theoretische!!!) vraag stellen, wat in voorkomende gevallen zwaarder zou moeten wegen: het (al of niet met voorbedachten rade) uitschakelen van het essentiële element voor een succesvolle inval (het bruggenhoofd), wanneer daarvoor geen andere opties meer open zijn, of het nalaten daarvan om een inval met 800 tot 1200 doden, zoals Van Haperen dat aangeeft, succesvol te laten zijn (nog afgezien van de jarenlange neokoloniale bezetting en overheersing die daarbij zouden volgen).

President en leden van het Hof, hoewel beantwoording van het boven gestelde vraagstuk door uw hoge rechtscollege van wezenlijk belang voor de rechtsbeleving in ons land kan worden geacht, moet ik hierbij ter voorkoming van misverstand nadrukkelijk stellen, dat dit vraagstuk hoegenaamd geen weergave is van het desbetreffende standpunt van de verdachte en de verdediging in het onderhavige strafproces. Voor hen heeft de dood van de omgekomen mensen absoluut niets te maken met voorbedachten rade.

Als we voor de dood van de arrestanten in het Fort Zeelandia een verklaring zouden willen zoeken, dan zou dat mogelijk een gevolg kunnen zijn van de bijzondere psychologische of psychiatrische conditie van de betrokken militairen, in het zicht van de veronderstelde dodelijke huurlingenaanval, die onder de geldende condities (o.a. van inadequate bewapening?) tegemoet werd gezien.

Maar wij zijn geen psychologen of psychiaters en de verdediging heeft reeds in ons eerste pleidooi (in de verzet zaak) voor onderzoek daaromtrent gesuggereerd, welke suggestie, zoals ook andere voorstellen zijdens de verdediging voor een deugdelijk gerechtelijk onderzoek, door de Krijgsraad straal is genegeerd. ????)

President en leden van het Hof, het Surinaamse volk moet de Almachtige op de blote knieën danken, dat er in 1982 geen hogere prijs voor de vrijheid en onafhankelijkheid van Suriname is betaald, dan de vreselijke ramp die onderwerp van dit rechtsproces is.

Maar het voormalige moederland heeft jammer genoeg kennelijk het hoofd nog niet willen buigen voor de wens van het Surinaamse volk om in vrijheid en op basis van wat het voor zijn eigen ontwikkeling en welzijn relevant acht, een nieuwe, van kolonialisme ontdane, wederzijds voordelige relatie met het voormalige moederland aan te gaan.

En zo zijn daarvoor inmiddels dan bijna 50 jaar volkomen verprutst.

Dus na het echeq van de beoogde invasie van december 1982, volgde de door het voormalige moederland een gefinancierde en gecoachte binnenlandse oorlog, die na 6 jaar, ondanks de gigantische schade aan onze economie, ook zonder het beoogde resultaat is geëindigd.

De enige manier om zijn doel van blijvende koloniale onderwerping van het Surinaamse volk nog te bereiken, is afhankelijk van de uitkomst van het onderhavige rechtsproces.

President en leden van het Hof, de verdediging heeft met grote waarschijnlijkheid dat dat correct is, al aan het begin van ons pleidooi in de verzet zaak gewezen op het verschrikkelijke vooroordeel tegen de verdachten waar dit 8-decemberproces mee is begonnen, door de aanduiding in de samenleving en door menige rechtsgeleerde, ook die aan het onderhavige proces medewerking hebben verleend, van decembermoorden. Een onjuiste aanduiding, die daags na de gebeurtenissen vanuit Nederland aan de Surinaamse en internationale gemeenschap werd aangereikt.

Het is mede om deze reden dat ik mij nu, bij mijn pleidooi in deze hoger beroepzaak, genoodzaakt zie om grote delen van mijn pleidooi en dupliek in de verstekzaak als ook mijn pleidooi in de verzet zaak, tegen de achtergrond welke ik zojuist heb aangegeven, wederom expliciet ook onder uw aandacht te brengen.

Hr. President en leden, mijn cliënt heeft getoond zijn hoofd te buigen voor beslissingen van het Hof, echter moet hij vaststellen dat na afwijzing van zijn wrakings incident van één van uw leden, veel foto's op sociaal media zijn opgedoken waaruit blijkt dat er wel een zeer intieme relatie tussen de betreffende familieleden (overigens van de vierde en niet van de zesde graad) heeft bestaan . De verdachte gaat dit verder onbesproken laten. Tot de gedetailleerde onderbouwing van alle stellingen die ik in het voorgaande, algemeen beschouwelijke deel van mijn betoog heb opgeworpen.

Hr. President de vervolgingsambtenaar heeft geen enkele motivering aan u voorgehouden waarom de gevangenneming moet worden gelast. Het is bekend dat cliënt de afgelopen 20 jaren van dit proces nimmer enige poging heeft ondernomen om dit proces uit de weg te gaan of dat er sprake zou zijn van maatschappelijke onveiligheid

Deel 2 de bespreking van de bewijsmiddelen

Hr. President en leden

De verdediging heeft behoefte om twee rechtsfiguren die van belang zijn en door de vervolgingsambtenaar zijn genoemd te benoemen. Deze twee rechtsfiguren gaan ook gebruikt worden in het pleidooi. Het betreft hier medeplegen en voorbedachte rade.

Het medeplegen en voorbedachte rade moeten betrekking hebben op het strafbare feit en niet op het ophalen, immers het betreft twee aparte handelingen zoals aanstonds uit de getuige verklaringen zal blijken.

De kwalificatie medeplegen is slechts dan gerechtvaardigd als de bewezenverklarde intellectuele en of materiële bijdrage aan het delict van de verdachte van voldoende gewicht is. Dat geldt in vergelijkbare zin indien het medeplegen bijvoorbeeld in de vorm van in ‘vereniging’ een bestanddeel vormt van de delictsomschrijving. Dat de kwalificatie medeplegen gerechtvaardigd moet zijn, is mede van belang omdat het in verband vaak gaat om de vraag: medeplegen dan wel medeplichtigheid aan een strafbaar feit. Medeplichtigheid is alleen strafbaar in geval van misdrijf. Verder kent medeplichtigheid een beduidend lager strafmaximum.

Medeplegen daarentegen levert regelmatig een wettelijk strafverzwaringsgrond op. Waar het verwijt bij medeplegen zich concentreert op het gewicht van de intellectuele en of materiële bijdrage aan het delict van de verdachte, is het kernverwijt bij medeplichtigheid ‘het bevorderen en of vergemakkelijken van

een door een ander begaan misdrijf (vgl. HR 22 maart 2011, ECLI:NL:HR:2011:BO2629, NJ 2011/341).

Met voorbedachten rade inhoudelijk gezien wordt in de memorie van toelichting gesproken over ‘een tijdstip van kalm overleg, van bedaard nadenken d.w.z. het tegenovergestelde van een ogenblikkelijke gemoedsopwelling’. Naar mijn mening wordt aldus een tegenstelling geschetst tussen twee situaties die in feite niet elkaars tegengestelde zijn. Immers afwezigheid van een ogenblikkelijke gemoedsopwelling houdt niet automatisch in dat is nagedacht en dat nog wel in kalmte. Niettemin mag men m.i. uit de aangehaalde woorden, maar ook uit de uitdrukking ‘met voorbedachten rade’ zelf, afleiden dat de wetgever niet heeft willen volstaan met het louter eisen van afwezigheid van een ogenblikkelijke gemoedsopwelling. Er zal moeten zijn nagedacht.

Het ontgaat de vervolgingsambtenaar dat er twee momenten zijn zoals hierboven gekenschetst namelijk het ophalen van de mensen die betrokken waren en de gebeurtenissen. Die twee momenten dienen onderscheiden te worden. Reeds is aangegeven dat het ophalen legitiem was en dat cliënt vanwege zijn verantwoordelijkheid daartoe ook verplicht was

Het bewijs voor de legitimiteit, blijkt uit het proces-verbaal van de zitting d.d. 5 januari 2023. In dit proces-verbaal wordt door de President de verklaring van Van Haperen in extenso voorgelezen en mag de verdediging ex art.284 Sv lid 1 aannemen dat die verklaring ter terechtzitting is afgelegd.

Kort samengevat zegt deze getuige het volgende ik citeer slechts een deel, omdat alle verhoren van deze getuige bij de R.C. mr. I. Lachitjaran en ter terechtzitting in het dossier zijn.

Thans de citering “.....op 15 maart 1982 van mijn contactman Kolonel Kur Gorlitz uiteindelijk groenlicht om de machtsovername in Suriname uit te werken. IK produceerde toen een schema waarbij ik ervan uitging dat de machtsovername binnen 300 dagen zou moeten plaats vinden waarbij het ook zou kunnen 50 voor of 50 na deze 300 dagen. Dus oktober 1982 of februari 1983. Hij gaat verder en zegt dat hij gesprekken heeft gevoerd met Dick Staphorst en Roy Bottse maar zij kwamen amateuristisch over en verbrak het contact.

Uit verschillende gesprekken welke ik voerde met Carl Armfelt en Cees Van Den Heuvel kreeg ik uiteindelijk een beter beeld hoe de politieke back up er uit zou zien in Suriname .De namen die zijn genoemd waren en dan somt hij de namen van de 15 personen die in de ten laste legging zijn genoemd verder vernam ik van hem (Cees van Den Heuvel) dat door of namens de familie Rambocus een groot geldbedrag ter beschikking was gesteld om wapens te kopen .Die wapens zijn ook gekocht het betrof onder andere een XM thans bekend als MM

Familie Rambocus wordt weliswaar genoemd, echter kan het ook zo zijn dat andere families als financiële ondersteuners optraden.

In de tussen tijd hadden wij als streefdatum, dit was 24 op 25 december hierna geeft hij aan waarom voor deze datum is gekozen namelijk weinig militairen in de kazerne en dat via curacao met een C – 130 gevlogen zou worden

Hr. President en leden verwijzend naar art 284 zijn al de opmerkingen met betrekking tot de 15 omgekomen personen dat zij niet betrokken waren bij een regime change en dat het bestempeld zou kunnen worden als lulkoek en de grootste leugen van de eeuw zijn thans ontzenuwd.

Een nadere ontzenuwing, althans ontkenning van de tezamen en in vereniging het volgende. De verdediging neemt u mee naar de getuige verklaring van

Rozendaal. Deze getuige is van belang, omdat hij tot de groep van zestien behoorde en dus alle vergaderingen heeft meegemaakt.

Zijn verhoor op 8 mei 2020 onder ede. Samenvattend zegt hij het volgende *het is hem onbekend dat de groep van zestien heeft vergaderd en hij was niet in een doodseskader hij is Kamperveen gaan ophalen en heeft hem netjes gevraagd om mee te gaan. Hij weet niet wie de hond heeft doodgeschoten ik weet niet wat de bedoeling was. Ik heb Bouterse niet gezien in het fort. Na de coup kwamen er mensen in mijn huis om te vergaderen waaronder Lachmon Tilakdharie en Sardjoe . Hij zegt verder we kregen geen opdrachten van Bouterse. Op een vraag van de raadsman zegt hij ik heb Bouterse niet gezien.*

Thans de twee verhoren van de getuige Graanoogst kort samengevat het volgende:

In 1982 was ik minister van leger en politie. Ik was ook verbindingsman. Naderhand in 1982, had ik vernomen van de plannen die toen beraamd werden om het toen bestaande wettig gezag omver te werpen. Naderhand heb ik ook CIA rapporten gelezen over groepen die werden voorbereid om via de buurlanden, Suriname binnen te vallen. Dat was in het jaar 1982. Meestal hebben dit soort organisaties wel kopstukken in het land. Er waren ook militaire trainingen in Nederland. De getuige Glenn Herman Sedney ken ik. In de setting van toen was het normaal als u de decreten en wetsproducten en resoluties van toen kan terugvinden.

Het is niet ongebruikelijk in die periode dat de informatie rechtsreeks aan Bouterse werd verschaft. Het was de legerleiding die het beleid uitmaakte en de regering voerde uit. Over de handelingen van de CIA heb ik achteraf gehoord. Het veiligheidsbeleid was in handen van de legerleiding. Het ingrijpen was nodig. Na 1982 was ik de chefstaf in het leger. Dat van de CIA is achteraf. Zeker vijf jaar na het gebeuren heb ik dat rapport gezien.

De geplande militaire operatie moest vóór 1982 zijn. Nederland zou daarbij een rol spelen. Of het ingrijpend gebeuren van 1982 wel noodzakelijk was vraagt u aan mij. Bouterse kwam naar mij toe in 1980. Ik zat in een bus. De inzittenden zouden getransporteerd worden naar Santo Boma. Zowel een interne als een externe dreiging was er in het land. Ingrijpen was noodzakelijk. De strongholds moesten worden weggehaald. Wanneer je als legerleiding informatie hebt van dit gehalte, moet je ervoor zorgen dat je de haarden arresteert. Hij (Bouterse) heeft ook niet het bevel gegeven aan de mensen om de trekker over te halen. Bouterse is ook degene geweest die de opdracht heeft gegeven aan de toenmalige Procureur-Generaal om een onderzoek in te stellen in de zaak. Waarschijnlijk voordat de bevelhebber terug was in het Fort was het grote kwaad reeds geschied. Waarschijnlijk heeft iemand onbevoegdelijk het bevel gegeven om de trekker over te halen. U vraagt mij of de bevelhebber geen overwicht had op Bhagwandas.

Ik ging ervanuit dat Derby op het nippertje eruit gehaald is geworden. Als daarna toch nog andere mensen om het leven zijn gebracht dan is mijn conclusie dat hij geen overwicht had op die man. Als de president nu aangeeft dat er na Derby toch nog andere mensen om het leven zijn gebracht concludeer ik dat de bevelhebber geen overwicht had om het lot te keren. Het was waarschijnlijk een vreselijke spanning.

Deze getuige is door Uw Hof ook gehoord en is zijn verhoor deel van het dossier. De verdediging acht het noodzakelijk enkele delen te citeren

In het leger had ik vernomen dat er plannen waren in 1982 om het wettig gezag omver te werpen. Ik heb naderhand niet alleen uit CIA rapporten bevestiging gehad van deze plannen, maar ook uit verklaringen van andere militaire inlichtingendiensten en uit verklaringen die onder ede zijn afgelegd door onder

andere meneer Van Haperen, Petrus. De hoofdrolspeler in de couppogingen vanaf maart 1982, is de kolonel Van Tussenbroek geweest.

Hij werkte voor de Nederlandse overheid. Ik weet definitief dat hij de organisator was van de Binnenlandse oorlog. U houdt mij voor dat ik heb verklaard dat het veiligheidsbeleid in handen van het militair gezag was en dat ingrijpen noodzakelijk was. Op uw vraag om dit nader uit te leggen, antwoord ik u dat als het militair gezag te weten is gekomen dat er in Suriname mensen bezig zijn plannen te beramen om het wettig gezag omver te werpen, heeft zij correct gehandeld. Wanneer je als militair informatie hebt van een op handen zijnde regime change, ben je in mijn beleving verplicht om in te grijpen en de bruggenhoofden, zoals u die heeft genoemd, zoveel als mogelijk onder arrest te plaatsen. Ik onderstreep dat het legitiem was deze mensen onder arrest te plaatsen en dat de legerleiding daartoe verplicht was. De situatie was troebel en Bouterse heeft op een gegeven moment het leven van meneer Derby nog kunnen redden.

Ik denk dat Bouterse ook het verzoek heeft gericht aan de Procureur-Generaal om een onderzoek in te stellen. Voor zover ik weet heeft dat onderzoek plaatsgevonden. Ik dacht dat meneer Doorson ook erbij was betrokken. Ik begreep dat een exemplaar van het onderzoek in de kluis van de De Surinaamse Bank was gedeponereerd. Verder weet ik niet wat er is gebeurd.

‘In panieksituaties proberen militairen aan de winnende zijde te staan. Als er een aanval komt proberen zij die te weren en zich zelf te verdedigen. In dit geval denk ik dat zij waarschijnlijk gevaar zagen in hun aanwezigheid. Ik weet niet wat zich daar heeft afgespeeld.’

Ik ben afgestudeerd aan de militaire opleiding voor speciale diensten in Nederland. Het eerste dat een militair moet doen is zijn vijand proberen uit te schakelen.

U houdt mij voor dat ik heb verklaard dat er voor elk bevel een draaiboek wordt gemaakt en stelt mij de vraag of ik weet of er een draaiboek was. Daarop antwoord ik u dat ik dat niet weet. Een draaiboek hoeft niet altijd op schrift te zijn, omdat er verschillende soorten draaiboeken zijn.

Het zou gebruikelijk zijn dat als je heel gevoelige informatie hebt, je die eerst in kleine kring zou bespreken, omdat je niet weet wie aan welke kant staat op dat moment. Ik deel u mening niet dat geen enkel rechtbank kan onderzoeken wat er precies is gebeurd. Ik denk dat de rechtbank in tweede instantie aan bot zou moeten komen, want als er zaken zijn die niet door de beugel kunnen, zou die persoon voor de rechtbank moeten worden gebracht.

Op uw vraag wie ik verantwoordelijk houd voor de regiem change en dat de mensen om het leven zijn gekomen, noem ik u de namen van kolonel Van Tussenbroek en Van Haperen. Met andere woorden, Nederland heeft willens en wetens onderdanen toegelaten om mee te werken aan dit soort activiteiten. Persoonlijk zou ik zeggen dat Nederland mede verantwoordelijk moet worden gehouden voor de gebeurtenissen van 1982.

Ik denk dat dit de reden is waarom Nederland archiefstukken van 1982 voor een periode van 60 jaren in bewaring heeft genomen. Informatie over de dreiging van 1982 werd gedeeld tussen het leger en de volksmilitie, want de mensen waren enthousiast om Suriname te verdedigen. Wij kregen ook informatie. Ik ken een aantal mensen van de volksmilitie.

Eentje zit hier in de zaal en is advocaat van de nabestaanden. Ik kreeg informatie van onder andere de volksmilitie dat er een regiem change op komst was.

Hr. President en leden van het Hof de verdachte wenst thans over te gaan tot bespreking van de bewijsmiddelen door de P.G. opgesomd in haar requisitoir en op grond van het bovenstaande toetsen indien voldaan is aan medeplegen dus dubbele opzet namelijk opzet om samen te werken en opzet om de daad uit te voeren. Voorts zal nagegaan worden uit welk bewijsmiddel de voorbedachte rade blijkt.

Hr. President en leden in zijn algemeen moet de verdediging vaststellen dat de bewijsmiddelen die opgesomd zijn vaak innerlijk tegenstrijdig zijn maar bovenal is uit geen enkele bewijsmiddel een verankering gevonden die de ten laste legging ondersteunt namelijk de hier eerder genoemde tezamen en in vereniging dus die nauwe en bewuste samen werking en de voorbedachte rade

Bewijsmiddel 1 wordt gemeend de wijze van opbrengen van de 15 personen als bewijs middel te gebruiken en bagatelliserend aan te geven dat de mensen in het holst van de nacht zijn opgehaald. Hr. President en leden, in uw midden hebt u een lid die militair is en het moet hem bekend zijn dat nergens ter wereld het anders geschied zoals dat is geschied door mijn cliënt die bovendien verantwoordelijk was voor de veiligheid. Als mijn cliënt informatie binnen krijgt zoals blijkt uit de verschillende getuigen verklaringen en ook uit bewijs middel no 7 is hij verplicht en gehouden om te handelen zoals is gehandeld, echter is niet gebleken dat de mensen zijn opgehaald om geliquideerd te worden. De P.G. wordt uitgenodigd om zulks middels een getuigen verklaring te bewijzen. De verklaring van Graanoogst zijnde de bewijs middelen 4 en 5 zijn juist ontlastend, immers hij zegt in geen enkel draaiboek wordt opgenomen dat personen geliquideerd zullen worden

De bewijsmiddelen 6 en 7 zijn innerlijk tegenstrijdig. Zo wordt in bewijsmiddel 6 de verklaring van Doest aangegeven dat er gesuggereerd werd. Hierbij vergeet de vervolgingsambtenaar voor het gemak dat er getuige verklaringen zijn dat de verklaring van Doest niet gebruikt kan worden, omdat er niets redengevends in zit is er nog een pikantigheid. Hr. President en leden, in eerste aanleg is er een film vertoont waarbij de personen van Kamperveeen en Jozef Slagveer een verklaring hebben voorgelezen. Ten eerste blijkt uit de film niet dat zij onder druk waren, echter weten wij allemaal en dat doen rechters ook heel vaak om aan verdachten die een beroep doen op het feit dat zij mishandeld zijn geworden door de agenten, dan hoor ik de rechters zeggen zelfs als je mishandeld bent geworden dan nog zal je geen verklaring ondertekenen die niet op waarheid berust, immers er is maar één waarheid. Een tweede opmerkelijkheid is dat de verklaringen van de twee genoemden zo overeenkomen met de getuigenis van Van Haperen en van anderen zoals Graanoogst. Dit soort toevalligheden bestaan noch in het leven noch in het recht. Bovendien zegt Monsels in bewijs middel 7 “ *er was wel vaker sprake van dreiging. Die zou uit Frans Guyana, Amerika en Nederland worden meegenomen in de gesprekken* “

Vermeldenswaard is de verklaring van Derby in eerste aanleg die aan de Amerikaanse ambassadeur te lande zei, dat hij niet mee gaat doen aan een toneelstuk waarvan hij het script niet kent. Dit nadat de bedoelde ambassadeur hem gezegd had dat de count down will start

Bewijsmiddel 10 tot en met 29 betreffen verhoren van naaste familie leden van de 15 personen genoemd in de ten laste legging. Deze personen verklaren slechts over de wijze waarop de personen zijn opgehaald. Het ophalen en de dood van de personen daartussen bestaat er geen enkel causaal verband, immers uit de getuige verklaring venoaks in eerste aanleg d.d. 13 juni 2001 bij de Rechter-Commissaris blijkt, dat er een vliegtuig gereed gemaakt zou worden. De verdachte Bouterse zegt heel nadrukkelijk in zijn verhoor dat hij aan deze Venoaks gevraagd heeft zulks ook strikt geheim te houden. Het besluit wat er met de mensen zou gebeuren was nog niet genomen. Het ophalen had slechts een bedoeling namelijk de bruggenhoofden weghalen waardoor de beoogde regime change die gepaard zou gaan met de dood van veel meer mensen kon worden voorkomen.

Op pagina 18 is het verhoor van Jankipersad vermeld als bewijsmiddel. Ten eerste zegt Jankipersad niets over een eventuele afspraak dus de samenwerking en niets over de voorbedachte rade.

Hij zegt over deze cliënt het volgende *Ik heb Bouterse omstreeks 08.00 uur in des ochtends van 8 dec. 1982 in het fort gezien. Tussen 13.00 uur en 13.30 uur is hij weggegaan en omstreeks 19.00 uur is hij teruggekomen. Hij is ongeveer anderhalf uur in het fort gebleven waarna hij weer is vertrokken.*

Hr. President en leden door de vervolging wordt in bewijsmiddel 24 het verhoor van Rozendaal gebruikt als bewijsmiddel. Bij het doornemen van deze verklaring zal het uw Hof opvallen dat het in schril contrast staat met zijn verhoor op 8 mei 2020 zoals voor u geciteerd op pagina 28 van dit pleidooi.

De bewijsmiddelen 15 tot en met 20 kunnen ook niet tot het bewijs dienen en wel om het volgende. Deze bewijsmiddelen staan lijnrecht tegenover verklaringen van derden in eerste aanleg vastgelegd te weten:

Getuigenverklaring Lie Paw Sam uit de P.V. ter dertiende terechtzitting d.d. 22 juni 2009; Rita is in de nacht van 7 op 8 december om 03.00uur in de ochtend bij ons thuis gekomen. Op die avond na 22.15uur is Bouterse gekomen. De ochtend van de zevende omstreeks 03.00uur in de nacht van 7 op 8 december. Op 8 december tegen 22.00uur waren we in bed. We waren reeds in slaap gevallen, toen we de honden hoorden. Na 22.15 uur werden we weer wakker door het geblaf van de honden. Het was een auto van Desi. Misschien een Mercedes met 2 of 3 lijfwachten. Ik wist van hun relatie. Bouterse is blijven slapen met Rita bij mij thuis. Ik was op de poli aan de Saramaccastraat. Vrienden vertelden dat er dingen gebeurd zijn in het Fort. Op 9 december 1982 is Bouterse vertrokken.

De wnd. President citeert dan het proces-verbaal ter dertiende terechtzitting d.d. 22 juni 2009 van Rita Chin en de getuige Lie Paw Sam verklaart vervolgens:

We werden wakker omstreeks 2.00-3.00uur. We zijn naar de keuken gegaan. Bouterse en Rita kwamen via de achterdeur naar ons toe en hij is gaan bellen. Neen, niets aan de hand. Het was vals alarm. Er was een aanval op het Fort en we hebben het afgeslagen, zei Bouterse.

De getuige Venoaks, Henry verklaart ter dertiende terechtzitting d.d. 22 juni 2009 vervolgens:

S'avonds rond 19,00uur ben ik aan de Zuurzakstraat op Zorg en Hoop geweest. Tegen iets over 19.30 uur kreeg ik van de wacht een sein en heb ik Bouterse gesproken.

De getuige Lie Paw Sam geeft in confrontatie met de getuige Venoaks aan ter dertiende terechtzitting d.d. 22 juni 2009:

Voordat we zijn gaan slapen is Rita gaan slapen. Na 22.15 uur was Bouterse bij haar.

De getuige Jankipersadsingh, Birendresingh verklaart ter dertiende terechtzitting d.d. 22 juni 2009:

Bouterse heeft omstreeks 13.00uur het Fort verlaten met Horb. Omstreeks 19.00uur heb ik Bouterse zien komen met Horb. Tussen 20.00uur, het moet in ieder geval na 20.00uur zijn geweest toen ik Bouterse het Fort heb zien verlaten. Nadat Derby weg is gegaan, is Bouterse vertrokken.

De bewijsmiddelen 20 tot en met pagina 36 hoofdstuk III zijn van geen enkel belang. Deze getuigen kunnen alleen maar aangeven op welk moment de personen zijn opgehaald en hoe. Over het feit moord kunnen zij niets zinnigs zeggen en blijkt ook niet uit hun verhoor

Onder hoofdstuk III onderneemt de P.G. een poging om een oorzakelijk verband te leggen tussen de schietoefeningen en de gebeurtenissen .

Dit is op zijn zachtst gezegd van geen enkele waarde, immers militairen moeten altijd oefenen. Nog gekker wordt het als wordt gesuggereerd dat militairen moeten oefenen om iemand op korte afstand dood te schieten. De enige conclusie die getrokken kan worden uit het relaas in hoofdstuk III dat het beschouwd kan worden om een bepaalde indruk te wekken bij Uw Hof

Hr. President en leden van het Hof, onder hoofdstuk IV van het requisitoir zijn de verhoren van Jankipersad en Flohr Onno opgenomen, terwijl onder hoofdstuk V het urenlang executeren van mensen als bewijs is gebruikt. En precies hier namelijk het urenlang executeren gaat de P.G. in de fout, omdat het elke militair bekend behoort te zijn dat iemand executeren niet urenlang hoeft te gebeuren. Deze vaststelling door de Procureur-Generaal had onderzocht moeten worden, immers een militair die de wacht houdt en in een spanningsveld komt van of jij of ik zal moeten handelen. Dit handelen gebeurt niet door bedaard na te denken.

Dat Bouterse door de mededeling ook verrast was blijkt uit het verhoor van Brahim ter twee en dertigste terechtzitting d.d. 8 juli 2011:

Doorson gaf mij aan dat het tijd was en ik wist gelijk dat de tijd was aangebroken om dat stuk af te geven. We stonden voor een groot vraagteken. Ik weet niet of het dossier bij mevrouw Labadie terecht is gekomen. Ik heb nooit met mevrouw Labadie gesproken. Je hebt de drie organen nodig om tot het dossier te komen. Bij elke activiteit word je bij elkaar geroepen. De kluis is in de kelder van DSB.

Hr. President en leden van het Hof, de verklaring van Brahim is van belang omdat als het rapport van Doorson niet was verdwenen hadden wij vandaag wat meer inzicht in wat zich op die dag in het fort zou hebben afgespeeld. Dat de 3 dossiers opzettelijk zijn verdonkermaand en waartegen geen enkele strafvervolging is aangevangen is op zich al erg genoeg. Brahim had zeker vervolgd moeten worden voor verduistering. In het kader van dit proces wordt mijn cliënt door de opzettelijke verdwijning op **ernstige** wijze benadeeld. Ten bewijze van de opzettelijke verdwijning voorts de getuigenverklaring van Brahim uit de twee en dertigste (32^e) P.V. ter terechtzitting d.d. 8 juli 2011:

Tegenover mevrouw Rozenblad heb ik een schriftelijke verklaring afgelegd. In de jaren 2000 of eerder had ze mij opgeroepen. Ze vroeg mij om de inhoud van een gesprek op papier te zetten. Dat heb ik ook gedaan. Ze heeft mij daarna gebeld en gezegd dat ze tevreden is. Ze was destijds PG. Bij mr. Ramnewash heb ik nooit een verklaring afgelegd. Neen, ik heb nooit een gesprek met Reeder gehad. Van Inspecteur Doorson heb ik stukken in bewaring gehad. Ik was bankdirecteur. Ik vroeg of ik de stukken in officiële bewaring moest nemen. Hij zei van niet. Het was alleen maar een vriendendienst. Dat dossier hebben we gezamenlijk ingepakt. Het is in bewaring genomen van de heer Doorson, alleen te openen in bijzijn van de Directie. In 1993 ging ik weg van de DSB en het dossier was er nog. Het was ook een dossier, een map, met een kaft eromheen. Het was verzegeld. Ik denk dat het in 1984 in bewaring is gegeven. Het was ingepakt en volgens mij stond er totaal niets op de kaft. Ik weet dat het dossier niet te vinden is. De officiële bewaarneming geschiedde door: de Directie, Interne Controle en Kassierderij. In mijn tijd was de heer Frijmersum Chef Kassierderij en dan werd de Chef Interne Controle erbij gehaald en dan heb ik gezegd dat ik het stuk als persoonlijke dienst in bewaring nam als dienst voor de Politie. Het was geen officiële bewaring. In mijn tijd was er een officiële controle. Er waren strikte regels daarvoor en we moesten in bijzijn van elkaar zijn als we een stuk in bewaring namen. Ik denk dat de verdwijning van dat stuk na mijn pensionering heeft plaatsgehad. Doorson vroeg aan mij om dat stuk voor mij te bewaren. Ik vroeg hem of het een officiële bewaarneming moest zijn. Hij zei: "neen". Het was een stuk onder mijn persoonlijke bewaring. Ik weet niet in welk jaar dat stuk verdwenen is. Neen, het is niet in 1982 verdwenen. Hij had gezegd dat het een resultaat van een onderzoek was. Tezijnertijd zou hij terugkomen voor dat stuk. Ik kon mij niet indenken dat het stuk verdwenen was. Het was wel geen officiële DSB zaak. Ik ben zelf gaan zoeken naar dat stuk. Ik heb die 3 organen gesproken. Niemand kon mij opheldering geven omtrent dat stuk. Het was een raadsel.

U verteld mij iets nieuws dat Horb invasieplannen had in december 1982. Als meneer Doorson mij gevraagd had om samen naar de politie te gaan, zou ik het wel doen. Meneer Doorson heeft mij dat niet gevraagd. U zegt aan mij dat uit het verhoor van meneer Doorson gehaald kon worden dat Derby de rol van een mol vervulde. Ik kan u geen ja en ook geen nee zeggen hieromtrent. Ik heb een gesprek met meneer Reeder gehad. Het enig gesprek met een officieel orgaan was met mevrouw Rozenblad, toenmalig PG. Ik moest de kwestie dat Doorson bij mij was geweest schriftelijk vastleggen. Ik moest dus vastleggen dat Doorson mij gevraagd heeft om het dossier in bewaring te nemen en dat ik niets afwist van de verdwijning. Ik moet in mijn persoonlijke beschikkingen wel een kopie van de brief hebben. Die brief heb ik geschreven toen ik bij Fernandes werkzaam was. Mijn persoonlijke administratie moet nog bij Fernandes zijn. Mevrouw Rozenblad heeft niet gezegd dat de zaak geseponneerd is. De kleur van de kaft van dat dossier was bruin. Het was een kartonnen dossier. Daarover was er kaftpapier. Het was alleen te openen in bijzijn van de Directie. Er stond niet dat het in bijzijn van justitiële autoriteiten geopend mocht worden. Het was geen officiële bewaarneming. De brief van mevrouw Rozenblad moet na 1993 zijn geweest. In 1993 ben ik gepensioneerd. Toen was ik bij Fernandes tot dit jaar. De brief aan de PG hield in dat het dossier in bewaring was genomen, verkaft is, verzegeld is geworden en dat het alleen te openen was in bijzijn van de Directie van de DSB. Meneer Doorson heeft mij op een bepaald ogenblik gebeld en gezegd dat de tijd was aangebroken. Ik verwees hem naar de Directie van de DSB. Dat waren meneer Muller en meneer Proeve. Ik ben naar de bank gegaan en gaan zoeken. Dat was misschien in 1995, 1996 of 1997. Doorson gaf mij aan dat het tijd was en ik wist gelijk dat de tijd was aangebroken om dat stuk af te geven. We stonden voor een groot vraagteken. Ik weet niet of dat stuk bij mevrouw Labadie terecht is gekomen. Ik heb nooit met Mevrouw Labadie gesproken. Je hebt de drie organen nodig om tot het dossier te komen. Bij elke activiteit wordt je bij elkaar geroepen.

De kluis is in de kelder van DSB. Er is een register die elke activiteit registreert. Ik heb geen verklaring voor die verdwijning. In mijn visie is het onmogelijk dat het verdwijnt. U zegt mij dat mevrouw Labadie één van de verzoekers van dit proces bij u is geweest. Labadie werkte bij mij. Zij behoorde niet tot één van die organen. Ik weet niet of iemand opzettelijk het dossier heeft doen verdwijnen. Ik ga er nog steeds van uit dat de kluis van de DSB de beste is. Het blijft een raadsel.

Hr. President en leden van het hof, deze opzettelijke verdwijning en het wegzetten van de dossiers in Nederland blijken heel toevallig samen te vallen om zodoende kennelijk de schuld van de gebeurtenissen van 8 december te schuiven op de militairen. Ik herhaal mijn cliënt wordt door de verdwijning en het wegzetten voor 60 jaar door Nederland **ernstig** in zijn verdediging geschaad.

Vervolgens de getuigenverklaring van de getuige Doorson, Herman ter twee en dertigste terechtzitting d.d. 8 juli 2011:

Horb werd verweten dat hij collaboreerde met Kamperveen. Hij voelde zich in het nauw gedreven. De constructie dat hij wist over plannen van een invasie, kan ik mij niet herinneren. Horb heeft mij gezegd dat Bouterse er niet bij was, omdat hij die morgen door Bouterse is opgeroepen en gevraagd om Derby mee te nemen. Bhagwandas had de opdracht gegeven om te schieten. Het kan zijn dat mensen als Kamperveen, Oemrawsingh, hun namen als bruggenhoofd zijn genoemd. Dit soort invasies gaan vaak gepaard met veel bloedvergieten. Horb zei dat er vergaderingen werden gehouden. Volgens Horb was Derby tegen een invasie. Ik wist dat er een invasie zou komen. Vaststaat dat Derby niet wilde dat buitenlanders hier in Suriname zouden komen om bloed te vergieten. Chin A Sen zei ook dat er een invasie op komst was. Het kan zijn dat de 15 mensen die dood zijn banden hadden.

Ik heb dingen besproken en conclusies getrokken. Die 15 mensen waren vrienden van elkaar. Alle informatie die ik had verzameld had waarde, anders zou ik het niet in bewaring geven. Derby had de informatie dat er een invasie op gang was, maar gaf die informatie aan Horb. Horb zei dat Bouterse de baas was. Ja, bij de daadwerkelijke levensberovingen was hij er niet bij. Ja Horb had twee militairen gebracht. Ze waren gewone militairen. Ze kregen de opdracht om te schieten van Paul Bhagwandas. Ik heb de jongens van het vuurpeloton gevraagd of Bouterse aanwezig was en ze hebben het alleen over Commandant Bhagwandas gehad. Ik heb geen harde informatie dat Bouterse daar was. U praat over de Nederlandse ambassade, maar dan zouden zij iemand moeten hebben gehad die tot de dossiers kon komen. Los van het feit dat de Nederlandse Ambassade erbij is gekomen bij de planning van de invasie, heb ik geen contact kunnen leggen met de Nederlandse Ambassade sec en de drie organen bij de DSB.

Deel 3 conclusie

De vervolgingsambtenaar heeft het requisitoir gehouden Uw Hof gevraagd het vonnis te bevestigen .

Het is inderdaad niet te betwisten, dat er niets dan wel niet veel ongezegd kan zijn geweest, van wat er in het kader van deze strafzaak in de afgelopen vele jaren, zowel zijdens de vervolging (auditie) als de verdediging te zeggen is geweest.

De verdachte heeft behoefte om te verwijzen naar de repliek van de auditie in de verstekzaak, waarin die het volgende stelt

De a.m. heeft niet de behoefte om de feitelijke juistheid van de stelling van de raadsman inhoudende dat Bouterse belast was met de leiding van het land en dat uitdien hoofde daarom ook de plicht op hem rustte de veiligheid van het land te garanderen, tegen te spreken.

Noch minder heeft de a.m. de behoefte om zich uit te laten over de vraag of er inderdaad een regime change op handen was. De a.m. zal slechts oordelen of de aangedragen rechtvaardigingsgronden – het voorkomen van een regime change – de dood van de 15 personen rechtvaardigt enz.

Geheel conform artikel 367 Sv met name het deel waarbij de wetgever zegt, dat **als ware het gerechtsgeding bij verstek niet voorafgegaan** noopt de verdediging U te verwijzen naar de verschillende getuige verklaringen die in het pleidooi in eerste aanleg niet eens aan bod zijn gekomen.

Zo is het verhoor van Peter van Haperen in zijn geheel veronachtzaamd. Naar de getuigenis van Venoaax is nu pas enige aandacht geschonken alsook de verklaring van van Haperen.

Hr.President en leden van het Hof

Als alles wat door de vervolging en de verdediging in het kader van dit 8-december strafproces te zeggen was reeds is gezegd, wat zou dan de zin van deze zitting kunnen zijn? Wat zou de zin van deze zitting meer kunnen zijn dan om al wat in de loop van de vele jaren dat dit proces al voortduurt, naar voren is gebracht, waar nodig nog eens de revue te laten passeren. En wel, om zo vast te stellen of daar wel de juiste conclusies uit getrokken zijn, dan wel of daar de juiste consequenties aan verbonden zijn geweest; en zo niet, om dan vast te stellen in welke zin die onjuiste consequenties en conclusies moeten worden bijgesteld, om op de kortst mogelijke termijn tot een correcte, zinvolle afronding van deze rechtszaak te komen. Een rechtszaak die in meer dan 20 jaar sinds de juridische voorbereiding daarvan is gestart en bijna 15 jaar dat die daadwerkelijk plaatsvindt, *onmiskenaar* vreselijke, verwoestende consequenties voor onze samenleving heeft gehad en ons volk duidelijk meer kwaad dan goed heeft gedaan.

Met de zitting van vandaag zijn we heel dicht gekomen bij het einde van deze strafzaak.

Echter, welk belang zullen wij dienen - wij die liefde hebben voor ons land en ons volk en daar trouw en eerlijke dienstbaarheid aan hebben gezworen - als we doorgaan met een kwellende, vernietigende strafzaak, wanneer we na meer dan 20 jaar - na alles wat in die context al is gezegd - niet verder konden komen dan een veroordeling van de verdachte wegens moord. Het **cruciale** element van voorbedachte rade is onbesproken gelaten en heeft de vervolgingsambtenaar zich voornamelijk beroepen op de wijze van opbrengen en de vraag als Bouterse in het fort was of niet

Een kwalificatie waarvoor de vereiste voorbedachten rade bewezen is geacht op grond van niets meer dan dat de verdachte bij de Rechter-Commissaris het woord 'draaiboek' heeft gebruikt, in de context van de voorbereiding van een *militaire* operatie.... Draaiboek!!!

Dit lijkt het bewijs, dat het kennelijk beoogde doel van veroordeling van de verdachte kosten wat het kost, nimmer op een juridisch verantwoorde wijze zal kunnen worden bereikt. En het kan niet anders dan dat wij thans met zijn allen tot de conclusie komen, dat deze gerechtelijke procedure feitelijk voorbij is en dat het er nu om gaat om met de grootste spoed dit 8-december strafproces, dat ons volk nu meer dan 20 jaar in gijzeling heeft gehouden (en de vraag is: voor wie?), tot een zinvol einde te brengen. Ik kom later hierop terug, maar eerst dit.

Hoe is het begonnen waar zijn wij in de fout gegaan?

Het uitgangspunt van dit proces was het zeer tragische verlies van 15 levens van landgenoten, die inderdaad hun sporen binnen de Surinaamse samenleving hadden verdiend en die mogelijk nog veel aan de verdere ontwikkeling van ons land zouden kunnen bijdragen.

Daarvan uitgaande lijkt een strafproces te zijn opgezet dat, mede op aansturing van de ex-kolonisator van ons land (o.a. met de zeer intensief gepromote slogan van “decembermoorden, decembermoorden”), *zonder enig nader onderzoek*, voor 100% is uitgegaan van de *absolute* onschuld van de mensen die zijn omgekomen. Bijgevolg lijkt vervolgens voor 100% te zijn uitgegaan van de moorddadige schuld van de mensen onder wiens verantwoordelijkheid de betreffende personen in het Fort Zeelandia waren opgebracht, waar zij op of omstreeks 8 december 1982 zijn omgekomen.

Het is vermeldenswaard, dat in dit verband de meest onhoudbare stellingen door de vervolging zijn geponeerd (impliciet of expliciet), ondermeer als zouden de militairen uit pure machtswellust en ter consolidatie van hun macht op het bestuur van ons land, zo maar een nacht zijn opgestaan om onschuldige voorvechters van democratische veranderingen in het bestuur van ons land te vermoorden. Let wel, dit zou een mate van moorddadigheid betreffen waarvan die militairen overigens nooit meer blijk zouden geven, ook niet toen ze die macht op het bestuur *werkelijk* kwijtraakten, na een dramatisch verlies van door hen zelf georganiseerde *democratische* parlementsverkiezingen, betrekkelijk korte tijd later.

Geachte leden van het Hof , we kunnen ons achteraf in gemoede afvragen hoe we ooit konden geloven, dat dit een correct uitgangspunt was voor een gerechtelijke procedure om een juist oordeel te krijgen over deze zeer schokkende, traumatische gebeurtenis, als waar het hier om ging.

In overeenstemming met het voorgaande is het van de zijde van de vervolging derhalve *uitsluitend* een zoektocht geworden naar bewijzen voor de beoogde strafbaarstelling van de mensen, onder wiens verantwoordelijkheid de gearresteerden in het Fort Zeelandia waren opgebracht en wel zeer preponderant, strafbaarstelling van de verdachte, die de leiding daarvan had; dit is in eerste instantie (ik verwijs naar de betreffende processtukken) zelfs gebeurd met negering dan wel ontkenning, dat die mensen toevallig ook de hoogste verantwoordelijkheid hadden voor de nationale veiligheid en alszodanig niet alleen gerechtigd, maar ook absoluut verplicht waren, om de betreffende landgenoten die naar hun inzicht van ernstige staatsgevaarlijke activiteiten werden verdacht, legitiem onder arrest te plaatsen.

Dit is onbetwistbaar de beschamende en frustrerende grondslag geweest, waarop het onderhavige zogenaamde 8-december strafproces van start lijkt te zijn gegaan en daarop tot op heden gebaseerd lijkt te zijn gebleven.

Het is een feit dat welke strafbare feiten ook kunnen zijn gepleegd in de verschrikkelijke tijdspanne rond 8 december 1982 (indien zulks inderdaad is gebeurd), alleen die betreffende gekwalificeerde moord bij de start van het proces nog vervolgbaar en strafbaar waren; alle andere waren immers inmiddels al verjaard.

Bijgevolg is het wat de vervolging betreft, in al die jaren sinds de start van het proces, uitsluitend een speurtocht geworden naar dat ene cruciale element, dat voor het wettig en overtuigend bewijs voor moord was vereist en wel het element van de *voorbedachten rade*....

Voor een bewezenverklaring van het bestanddeel 'voorbedachten raad' moet komen vast te staan dat de verdachte zich gedurende enige tijd heeft kunnen beraden op het te nemen of het genomen besluit en dat hij niet heeft gehandeld in een ogenblikkelijke gemoedsopwelling, zodat hij de gelegenheid heeft gehad na te denken over de betekenis en de gevolgen van zijn voorgenomen daad en zich daarvan rekenschap te geven.

De achtergrond van het vereiste dat de verdachte de gelegenheid heeft gehad na te denken over de betekenis en de gevolgen van zijn voorgenomen daad en zich daarvan rekenschap te geven, is dat ingeval vaststaat dat de verdachte die gelegenheid heeft gehad, het redelijk is aan te nemen dat de verdachte gebruik heeft gemaakt van die gelegenheid en dus daadwerkelijk heeft nagedacht over de betekenis en de gevolgen van zijn voorgenomen daad en zich daarvan rekenschap heeft gegeven (vgl. het overleg en nadenken dat in de wetsgeschiedenis is geplaatst tegenover de ogenblikkelijke gemoedsopwelling). Dat de verdachte daadwerkelijk heeft nagedacht en zich rekenschap heeft gegeven leent zich immers moeilijk voor strafrechtelijk bewijs, zeker in het geval dat de verklaringen van de verdachte en/of eventuele getuigen geen inzicht geven in hetgeen voor en ten tijde van het begaan van het feit in de verdachte is omgegaan. Daarbij verdient opmerking dat de enkele omstandigheid dat niet is komen vast te staan dat is gehandeld in een ogenblikkelijke gemoedsopwelling, niet toereikend is om daaraan de gevolgtrekking te verbinden dat sprake is van voorbedachte raad

Als er een ding zeker is, dan is het dat die zoektocht van de vervolging c.q. van de P.G., na 20 jaar volkomen vruchteloos is gebleken. Het bewijs daarvoor is inderdaad (erkennende dat alles wat er in dit proces tot dusver te zeggen was al gezegd is) te vinden in het requisitoir en de repliek van de a.m. toen.

De a.m. heeft niet stil gezeten maar ogenschijnlijk alles uit de kast gehaald om desnoods een schijn van de vereiste voorbedachten rade te kunnen presenteren. De a.m. heeft met flair (ondanks alle onmiskenbare aanwijzingen, die steeds meer aan het licht kwamen, dat het uitgangspunt voor dit strafproces niet correct kon zijn geweest) talrijke pogingen gedaan om de strafbare schuld van de verdachte aan te tonen. Het is in dit verband wel heel jammer dat wat zich in het Fort heeft afgespeeld tussen het moment van het opbrengen en het doodgaan van de mensen, niet diepgaand met de vereiste competente hulp van psychologen en /of psychiaters is onderzocht. De auditie heeft hierbij duidelijk zijn hand overspeeld, met alle gevolgen vandien.

Feit is echter in elk geval, dat de verdediging niet één van die pogingen van de a.m. toen en nu de P.G onberoerd heeft gelaten om die na een grondige analyse, als incorrect en ondeugdelijk van de hand te wijzen. Elke poging van de auditie om enig element aan te dragen wat op voorbedachten rade zou kunnen wijzen, is door de verdediging voor 100% ontkracht en van de tafel geveegd. Laat mij nu kort - mogelijk ten overvloede - mogen ingaan op enkele van de meest saillante van de betreffende pogingen van de a.m. en met de in ons pleidooi en dupliek daarop gegeven antwoorden laten zien, hoe niets van de pogingen van de a.m. ook maar enigszins stand heeft kunnen houden.

De bewering in het requisitoir

- dat de militairen hebben geoefend om 15 mensen (let wel op een afstand van 15 (?) meter) dood te schieten is ronduit belachelijk en een heel ernstige belediging aan het adres van ons Nationaal Leger. Militairen moeten inderdaad oefenen en veel oefenen als ze zich voorbereiden op een confrontatie met een vijandige invasiemacht. Als naar de mening van de auditie door de Groep van Zestien is geoefend en zelfs veel is geoefend dan was dat uitsluitend om deze reden.

- dat de groep van 16 heeft beraadslaagd om acties te ondernemen om de mensen om te brengen, is niet minder onzinnig. De verdachte heeft in ons pleidooi in eerste instantie uitvoerig aangegeven hoezeer, vanwege de infiltratie van de vijand tot diep in onze verdedigingsorganisatie, nog slechts tot op de Groep van Zestien kon c.q. moest worden teruggevallen, om de slagkracht van de verdedigingsorganisatie tijdig tot een aanvaardbaar niveau te herstellen. Deze immense opgave zou niet succesvol kunnen worden uitgevoerd zonder heel frequent en heel intensief beraad.
- Kennelijk ten bewijze van het hoge juridische niveau van zijn onderzoeken zijn door de vervolging zelfs arresten van de Nederlandse Hoge Raad te berde gebracht. Met name is aangegeven dat de omstandigheden waaronder de mensen het leven gelaten hebben, conform een tweetal van die arresten, een onweersprekelijk bewijs voor de criminele schuld van de verdachte zouden zijn. Met name zou de verdachte schuldig zijn geweest aan ‘medeplegen’, dan wel ‘voorwaardelijke opzet’ en/of ‘bewuste schuld’ van een strafbaar feit.
Echter de verdediging liet zien dat die verwijzing alleen relevant zou kunnen worden geacht als het strafbare feit moord zou betreffen, waarvoor de a.m. ook in deze context geen bewijs heeft kunnen leveren voor de hiertoe onmisbare vereiste van voorbedachten rade.
- dat criminele schuld zou worden bewezen (overigens nog zonder dat daarbij voorbedachten rade zou blijken!), uit de omstandigheid dat de mensen zijn gedood zonder voorafgaand rechtsproces, levert juist nadrukkelijk en afdoende het bewijs, dat van voorbedachten rade nooit sprake geweest kon zijn.

Op geen enkele wijze heeft de P.G of de vervolging na zijn intensieve, jarenlange speurtocht een deugdelijk juridisch element voor de veroordeling van de verdachte aan uw Hof kunnen aanreiken. U had dan ook geen keuze dan om zelf met een dergelijk element voor de dag te komen. Helaas moet ook daarvan worden gesteld, dat het door de Krijgsraad in laatste instantie aangedragen bewijs, dat is afgeleid uit het woord ‘draaiboek’ dat door de verdachte bij het onderzoek van de R.C. is gebruikt, zoals de verdediging heeft aangetoond, als te simpel en van nul en generlei waarde moest worden gekwalificeerd. Zelfs als die voorbedachte rade zou mogen blijken uit een draaiboek (quad meer non) dan nog is niet voldaan aan de bewijs minima zoals verwoord in art 328 lid 3 WvSv.

Het bewijs dat de verdachte het tenlastegelegde feit heeft begaan, kan door de rechter **niet** uitsluitend worden aangenomen op de verklaring van één getuige.

Het verloop van het onderhavige strafproces zou gemakkelijk kunnen verworden tot een eindeloze, saaie afwisseling van vruchteloze pogingen van de vervolging om de vereisten aan te dragen om de verdachte wegens moord veroordeeld te krijgen enerzijds en anderszijds de niet aflatende inspanning van de verdediging om steeds weer te laten zien dat de betreffende stellingen van de vervolging ondeugdelijk zijn en moeten worden afgewezen. Dit is een situatie die zo tot Sint Jittemus zou kunnen voortgaan, als we ons zouden beperken tot wat juridisch mogelijk c.q. toelaatbaar is en niet tevens oog zouden hebben voor de bijgaande maatschappelijke schade, die de verdachte wordt berokkend alsook voor de vernietigende schade aan de samenleving als geheel. Dit, omdat een beoogde formele veroordeling van de verdachte misschien dan niet kan worden gerealiseerd, maar zolang dit strafproces maar voortduurt de verdachte wel degelijk ernstig wordt beschadigd, omdat hij maar niet gezuiverd zal kunnen worden van een loodzware beschuldiging wegens moord.

Zo zal ook aan de gijzeling waarin de samenleving al zo lang gehouden wordt, met alle nare gevolgen van dien voor het Surinaamse volk (maar kennelijk met grote voordelen voor anderen?) niet worden opgeheven.

Het hoeft gelukkig niet zo ver te komen en wel door een bijzondere doorbraak, die al geruime tijd in dit strafproces is bereikt en waar reeds bij de veroordeling van de verdachte in november 2019 eigenlijk al de juiste consequenties uit hadden kunnen worden getrokken; hetgeen helaas om welke reden dan ook niet is gebeurd.

Die doorbraak in het 8-december strafproces werd bereikt bij de repliek van de a.m. en wel met zijn *onweerlegbare* erkenning van de geloofwaardigheid van de tot op dat moment volkomen genegeerde getuigenis van Peter van Haperen, alsook van het gezag dat hij aan deze getuige toeschrijft, o.a. met betrekking tot diens mening over hoe met krijgsgevangenen moet worden omgegaan. Dat is ook het punt waarop de a.m. de verklaring van deze getuige aanvaardt, dat er *wel* sprake was van een beoogde militaire invasie en van de betrokkenheid van de omgekomen personen daarbij.

Met deze erkenning door de a.m. was na bijkans 15 jaar, de grondslag waarop het onderhavige rechtsproces was gestoeld, zijnde de moord op onschuldige burgers, begaan door een stel ongedisciplineerde, feitelijk als in munitie handelende militairen, volkomen weggeslagen. In feite kan dan alles wat er vóór dit punt, vóór dit moment in het onderhavige strafproces, als criminaliserende stellingen t.a.v. de verdachte door de a.m. naar voren was gebracht, als verder nutteloos buiten beschouwing worden gelaten.

De a.m. gaat vanaf dat punt op zoek naar redenen (en let wel legitieme redenen!!!) die er zouden kunnen bestaan, welke tot de dood c.q. het doden van de gearresteerden zouden kunnen hebben geleid; en, Hr. President en leden van het Hof, *hij vindt die redenen inderdaad ook!*

Hij gaat er echter van uit dat de verdachte daarvoor een bepaalde handelwijze had moeten volgen. Met name berechting van de betrokkenen desnoods bij een Krijgsraad te velde. Dit, zoals blijkt uit het volgende citaat uit zijn repliek:

“.....dat nu de lokale bruggenhoofden waren komen weg te vallen, de (buitenlandse) vijand voldoende blind was gemaakt. Iedere noodzaak om deze personen na dit moment – het gevangen zetten – te elimineren, ontbrak. Meer nog, indien de leider van het land van oordeel was dat het in het belang van de veiligheid van de staat noodzakelijk was, dat de lokale steunpunten geëlimineerd moesten worden ter garandering van de veiligheid, dan had dit gezegd en gedaan moeten worden. Het had moeten leiden tot een rechtsproces – desnoods Krijgsraad te velde – waaruit een veroordeling zou volgen. Het magisch woord in de bejegening van de coupleger Hawker was Krijgsraad te velde.

En als er een persoon is die de procedure van de door de Auditeur toen voorgestelde krijgsraad te velde als geen andere kent dan is het mijn client.

Het niet gebruiken van die procedure is het bewijs dat er nimmer sprake kan zijn geweest van moord.

Dit is dan zover als de a.m. in dit gehele 8-december strafproces gekomen is om de verdachte van enige strafbare handeling te kunnen beschuldigen.

Dit is ongetwijfeld aanzienlijk meer dan het woord ‘draaiboek’ op basis waarvan de veroordeling van de verdachte door uw Krijgsraad heeft plaatsgevonden, maar niet minder ondeugdelijk. Want juist deze conclusie van de a.m. is - zoals de verdediging heeft aangetoond - misschien wel het beste bewijs, dat de verdachte niet de bedoeling heeft gehad om de mensen te doen ophalen om ze te doden. Immers kan met recht worden gesteld, dat de verdachte - zeker sinds de kwestie Hawker - zelf zeer goed op de hoogte was van de vrijwaring van de beschuldiging van moord, welke de toepassing van deze procedure hem zou bieden, als hij die zou hebben gehanteerd.

Het feit dat hij deze simpel op te zetten en uit te voeren procedure zelfs niet heeft overwogen is derhalve een *onbetwistbaar* bewijs, dat hij niet de bedoeling had de gearresteerden om te brengen.

Het bewijs voor deze stelling van de verdediging vindt voorts zeer sterke ondersteuning in het feit, dat op geen moment en op geen enkele wijze, voor of tijdens of na de arrestatie van de betrokkenen, door de verdachte, of namens de verdachte, of door wie dan ook in zijn omgeving, is aangegeven dat de gearresteerden zouden worden of zouden *moeten* worden omgebracht. Deze stelling wordt wellicht ten overvloede verder bekrachtigd door het feit dat zelfs de verdachte, dan wel de getuige of kroongetuige Rozendaal, die lid was van de Groep van Zestien en als zodanig alle beraadslagingen van deze groep heeft bijgewoond een dergelijke mededeling *niet* heeft gedaan. In tegendeel is door deze persoon, (hij ruste in vrede), in dit proces verklaard dat hij er niet van op de hoogte was dat de gearresteerden zouden worden vermoord, want had hij dat geweten dan zou hij er niet aan hebben meegewerkt om die personen waaronder Kamperveen, aan wie hij gerelateerd zei te zijn, op te halen.

Ik mag in dit verband wederom in herinnering brengen hoe de a.m. in een eerdere fase van dit gerechtelijk proces de Groep van Zestien ervan had beschuldigd onder leiding van de verdachte, criminele handelingen voor haar eigen criminele doelen te hebben verricht. Er zou in het geheim frequent zijn vergaderd, er zou zijn geoefend, manschappen zouden in groepen ingedeeld zijn, enz enz enz.

De verdediging heeft aangetoond hoe de leiding van het land tot op de Groep van Zestien moest terugvallen, om ons door potentiële verraders geïnfiltreerde defensie-organisatie nog op tijd enigszins te kunnen opkrikken, om nog enige kans op succes te maken in de naderende confrontatie met de vijandige invalsmacht.

De verdediging heeft aangetoond dat de Groep van Zestien daartoe onder leiding van de verdachte, onder de gegeven omstandigheden, inderdaad frequent, in het geheim bijeen moest komen, voorts tactische en strategische voorzieningen moest treffen, enzovoorts, in voorbereiding op de komende aanval uit het buitenland.

Ik heb mij in het begin van mijn betoog verstout om aan te geven, dat we met dit strafproces een punt bereikt hebben, waarbij de enorme schade welke het berokkent aan onze samenleving, die juist in deze tijd meerdere crises, (van covid-19 tot financiële en economische crises) moet doorstaan, absoluut niet langer kan worden getolereerd. Het zou daarom wijs en een daad van vaderlandsliefde zijn om er nu een eind aan te brengen, waar overigens nu ook alle juridische vereisten voor aanwezig zijn.

Vele tientallen mensen en hun aanverwanten zijn (zoals voor een deel achteraf al gebleken is) op grond van politiek gemotiveerde loze beschuldigingen, maatschappelijk kapot gemaakt. Sommigen hebben van de opgelopen stress dodelijke kwalen opgelopen van hoge bloeddruk en diabetes tot ernstige psychiatrische stoornissen, waardoor velen daarvan vandaag niet meer in leven zijn. Een goed deel van de huidige generatie van jongeren, die morgen aan de voortgaande ontwikkeling en de verdediging van ons land leiding moeten geven is verward, weet niet of en zo ja hoe te handelen in geval van vijandige acties van externe krachten, tegen ons land en onze bevolking. Het lijkt of een meerderheid van deze generatie ervan overtuigd is, dat het veiliger is (“je kan er dan geen persoonlijke schade van ondervinden”) om de verdere ontwikkeling van ons land en de bescherming van de belangen van onze natie aan buitenlandse instanties over te laten, met name vooral Nederland.

En dit is de ironie van dit 8-december strafproces, waarvoor vooral op aansturing van de voormalige kolonisator van ons land, meer dan 20 jaar geleden een volkomen onjuist uitgangspunt is gekozen.

De voormalige kolonisator staat in dit proces niet terecht, maar op dit punt in het strafproces is het buiten kijf dat die **wel** aan de basis heeft gestaan van de ellende die ons rond 8 december 1982 heeft getroffen: te weten een mislukte vijandige militaire invasie, die tot de dood van 15 vooraanstaande landgenoten heeft geleid, wat het onderwerp van deze 8-december strafzaak is geworden. Het is in elk geval buiten elke twijfel dat als er één instantie is, die heeft geprofiteerd van de gijzeling waarin dit strafproces ons volk gehouden heeft en de vernietigende verdeeldheid die binnen de Surinaamse samenleving er door is gezaaid, dat dat wel die voormalige kolonisator is....

President en leden van het Hof, de verdediging wil u dan voorhouden om het daar heen te leiden, dat aan de onmiskenbaar grote behoefte binnen onze samenleving wordt voldaan, dat het proces zo spoedig mogelijk tot een einde wordt gebracht; en wel met vrijspraak voor de verdachte

Ik dank U.
